
Vuoden 2024 arviointikertomuksesta annetut lausunnot

SiHyVi 27.05.2025 § 36

Valmistelija

Hyvinvointijohtaja Outi Silander p. 040 549 3335

Virolahden tarkastuslautakunta on antanut kunnanvaltuustolle arviointikertomuksen vuodelta 2024. Virolahden kunnanvaltuusto on kokouksessaan 19.5.2025 velvoittanut lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä raportoimaan valtuustolle kuluvan vuoden aikana havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Sivistys- ja hyvinvointipalveluihin vaikuttivat monet muutokset Kaakon kaksikon yhteistoiminnan päättymisen myötä. Palvelut on pystytty tuottamaan haastavassakin tilanteessa sekä pystytty reagoimaan toiminnassa tapahtuneisiin muutoksiin hyvinkin nopealla aikataululla. Tarkastuslautakunta kiittää henkilöstöä erinomaisesta työstä ja joustavuudesta muutostilanteessa.

Tarkastuslautakunta korostaa kirjaston tärkeyttä kuntalaisille. Kirjasto tarjoaa lainaustoiminnan lisäksi monia palveluja, kirjaston voikin sanoa muodostuneen kunnan tapahtumien keskuksesi monipuolisine palveluineen ja tapahtumineen.

Tarkastuslautakunta pitää positiivisena, että nuorisotiloilla on ollut aktiivista toimintaa ja pitää tärkeänä panostamista nuorisotiloihin.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan vastine

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialan uusi organisaatio aloitti toiminnan Kaakon kaksikko -yhteistyön päätyttyä 1.8.2024 alkaen. Toimintaympäristön muutoksessa sivistys- ja hyvinvointipalveluiden henkilöstö on joutunut ja onnistunut löytämään uusia mahdollisuuksia toimia säilyttäen samalla pitkän perinteen ja toiminnan vahvuudet. Toimintojen karsimisesta huolimatta, järjestetty toiminta on löytänyt käyttäjänsä ja yhteisöllisyys on voinut vahvistua mm. nuorisotila Pleississä.

Toimialan suurin muutos lienee kuitenkin yläkoulun oppilaaksiottoalueen laajentuminen koskemaan kahta kuntaa ja yläkoulun onnistuminen opetuksen järjestämisessä.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta kiittää tarkastuslautakuntaa tärkeistä havainnoistaan ja välittää osaltaan kiitokset edelleen henkilöstölle.

Esittelijä

Virolahden hyvinvointijohtaja Outi Silander

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta antaa pykälän esittelyosan mukaisen vastineen Virolahden kunnanhallitukselle.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KhVi 29.09.2025 § 183
12/00.03.01/2025

Valmistelija

kunnanjohtaja Topi Heinänen p. 040 199 2146
tekninen johtaja Ilkka Jantunen p. 040 199 1222
palvelusihteeri Jukka Husu p. 040 710 7304

Virolahden tarkastuslautakunta on antanut kunnanvaltuustolle arviointikertomuksen vuodelta 2024. Virolahden kunnanvaltuusto on kokouksessaan 19.5.2025 velvoittanut lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä raporttoimaan valtuustolle kuluvaan vuoden aikana havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä.

Tekniset- ja ympäristöpalvelut

Arviointikertomuksesta lainattu

Tekninen ja ympäristöpalvelut tuottavat 1.8.2024 alkaen mm. kunnan toimitiloihin liittyvät tila- ja siivouspalvelut sekä kuntalaisille lakisääteiset maankäytön, kunnallistekniikan, rakennusvalvonnan, ympäristö- ja terveystalouden sekä eläinlääkintähuollon. Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin riittävästi, osa toiminnallisista tavoitteista jäi toteutumatta mm. myydyt tontit, viihtyisyyden parantaminen, sähköisen huoltokirjan tehokas käyttöönotto. Toimintakulut ylittyivät talousarvioon verrattuna, suurimpana ylitykseen vaikuttivat vuokra-asuntojen alhainen käyttöaste sekä arvioitua suuremmat sähkön käyttökulut.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että talousarvioylityksiin johtaneet syyt on esitetty talousarvion toteumassa. Taloudellisten tavoitteiden seuranta tulee tehostaa, jotta toimintakulut pysyvät tavoitetasolla

Tekniset ja ympäristöpalveluiden vastine tarkastuslautakunnan havaintoihin

Tekniset ja ympäristöpalvelut toimialan uusi organisaatio aloitti toiminnan Kaakon kaksikko -yhteistyön päätyttyä 1.8.2025 alkaen.

Kunnan haasteellisesta taloustilanteen vuoksi toimintakulut pyrittiin minimoimaan. Lähes kaikki uudishankinta ja kehitystyöt siirrettiin toteutettavaksi myöhempänä ajan kohtana, eli vain välttämättömät menot toteutuivat. Tästä huolimatta vuokra-asuntojen alhainen käyttöaste aiheutti merkittävän talousarvion ylityksen. Kunnan maksamat vastikkeet olivat huomattavasti suuremmat kuin vuokratuotot.

Tonttimyynti on ollut jo pitkään vähäistä. Viimeisen viiden vuoden aikana kunta on myynyt yhden kaavoitetun pientalotontin, teollisuustontteja ei ole myyty yhtäkään.

Kiinteistöjen sähköisen huoltokirja on tavoitteena ottaa käyttöön vuonna 2025. Tämä kuuluu yhtenä osa-alueena kiinteistönhoidon työnohjaajan tehtäviin. Kiinteistönhoidon työnohjaaja valitaan sisäisellä haulla 31.7.2025 mennessä.

Tekninen ja ympäristöpalvelut toimiala kiittää tarkastuslautakuntaa tärkeistä havainnoistaan ja välittää palautteet edelleen henkilöstölle.

Kuntastrategian toteutuminen

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Uuden vuonna 2024 voimaan tulleen strategian painopisteitä ovat talouden tervehdyttäminen, toimivat palvelut ja elinvoimainen Virolahti. Valittujen toimenpiteiden avulla on tarkoitus tasapainottaa kunnan talous ja toiminta niin, että verotus pysyy kohtuullisella tasolla. Toimintakertomuksessa on tuotu varsin hyvin esiin painopisteiden toteuman arviointia 31.12.2024. Arvioinnin mukaan suurin osa painopisteiden toimenpiteistä on aloitettu ja osa toteutunut vuoden 2024 aikana.

Kaakon kaksikko yhteistyön päätyttyä, kunnan tuli organisoida palvelunsa ja toimintonsa uudelleen, yhteistyötä päätettiin jatkaa rakennusvalvonnan, varhaiskasvatuksen vuorohoidon palveluiden ja yläkouluopetuksen osalta. Pienenevien ikäluokkien myötä ja kunnan asukasluvun laskiessa on kunnan toimintaympäristö varsin haastava, taloutta tulee sopeuttaa jatkossakin tulorahoituksen riittävyyden turvaamiseksi.

Kunnanhallituksen vastine:

Virolahden kunnan taloustilanne on edelleen haastava ja kunta on ryhtynyt strategian mukaisesti valmistelemaan talouden tasapainotustoimia. Talouden tasapainotustoimenpiteet vaikuttavat kuitenkin viiveellä, osa niistä tulee näkymään kunnan taloudessa vasta tulevinä vuosina. Kunta on kuitenkin määrätietoisesti valmistellut ja vienyt eteenpäin talouden tasapainotustoimenpiteitä.

Kaakon kaksikko yhteistyön päättymisen jälkeen kunnassa käynnistettiin päätettiin käynnistää YT-neuvottelut vuonna 2024, mutta varsinaiset neuvottelut käytiin ja saatiin päätökseen vuonna 2025.

Kunnan pienevä asukasluku on kunnalle suuri haaste. Peruspalvelut tulee tuottaa entistä pienemmälle väestömäärälle. Tämä aiheuttaa paineita talouteen, sillä kustannukset palveluiden tuottamisesta eivät pienen samassa suhteessa väkiluvun pienemisen kanssa.

Kunta jatkaa strategian mukaisesti talouden sopeuttamistoimenpiteiden toteuttamista, jotta tulorahoitus saadaan riittämään myös tulevaisuudessa.

Kunnan talous

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Virolahden kunnan tilinpäätös on alijäämäinen vuonna 2024, alijäämäinen tulos on arvioitua pienempi. Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti kasvoi hieman kunnan velkaantuessa vuonna 2024 lisää lyhytaikaisen lainakannan kasvaessa. Kunnan taloustilanne on edelleen huolestuttava.

Vuosikatteen ja poistojen suhdetta kuvaa tunnusluku vuosikateprosentteina poistoista. Jos tunnusluku on vähintään 100, on kunnan talous tasapainossa. Kunnan tunnusluku vuosikateprosentteina poistoista vuonna 2024 on positiivinen (vuonna 2023 negatiivinen), kehityssuunta on oikea ja oikeita asioita on tehty. Lautakunta on tyytyväinen, että kunta haki ja sai harkinnanvaraista valtionosuutta, talouden kehitystä tulee seurata tulevinakin vuosina erityisen tarkasti.

Kunnanhallituksen vastine:

Kunnanhallitus jakaa tarkastuslautakunnan näkemyksen siitä, että kunnantaloustilanne on edelleen huolestuttava. Kunta tulee joutumaan vuonna 2025 kuntalain mukaiseen arviointimenettelyyn. Talouden tasapainotustoimenpiteitä tulee jatkaa vuonna 2025 määrätietoisesti, jotta kuntatalouden tunnusluvut saadaan käännettyä positiivisiksi tulevina vuosina. Osa säästötoimista vaikuttaa vasta viiveellä ja näin ollen myös päätösten vaikutus kuntatalouteen näkyy kokonaisuudessaan vasta tulevina vuosina.

Voimassa olevan hallintosäännön mukaan toimielimet ja toimialasta vastaavat johtavat viranhaltijat seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain. Toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan toimielimille talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa määritellyllä tavalla. Lakisääteisen tilinpäätösraportoinnin lisäksi toimielimet ja toimialasta vastaavat viranhaltijat raportoivat osavuosikatsauksin talousarvion toteutumisesta valtuustolle vähintään kerran tilikauden aikana. Osavuosikatsauksen laadinnan ajankohta määritellään kunnanhallituksen hyväksymässä talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa.

Kunnan talouteen vaikuttavat edelleen merkittävästä valtakunnan rajan sulkeminen ja vuoden 2023 alusta voimaan tullut hyvinvointialueuudistus, joka muutti kuntien rahoitusrakennetta merkittävästi. Kunnanhallitus tunnistaa myös valtionosuuksien mahdolliseen laskuun liittyvät haasteet kuntataloudelle. Talouden kehitystä tullaankin seuraamaan tulevina vuosina erityisen tarkasti ja kunnanhallituksella on valmius reagoida muutoksiin nopealla aikataululla.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Talousarvio on toteutunut pitkälti arvioidun mukaisesti. Suurin tulosaluekohtainen ylitys on tekniset ja ympäristöpalveluiden tilapalvelujen tulosalueella, ylityksen syyt on esitetty talousarvion toteumassa. Kuntalaki korostaa tavoitteilla ohjaamista ja johtamista. Kehittämistyötä tavoitteiden asettamisen suhteen on edelleen jatkettava.

Kunnanhallituksen vastine:

Vuoden talousarvion 2026 laadinnassa pyritään kehittämään edelleen eri tulosyksiköiden ja toimialojen talousarviotavoitteita siten, että niissä huomioimaan kuntalain korostamat tavoitteilla ohjaaminen ja johtaminen. Kehittämistyötä tavoitteiden asettamisen suhteen jatketaan edelleen.

Elinkeino- ja matkailutoimi

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Elinkeino- ja matkailutoimen tavoitteet toteutuivat hyvin, ja lautakunta pitää tärkeänä, että matkailua ja tapahtumia markkinoidaan monilla internetsivuilla sekä sosiaalisessa mediassa.

Kunnanhallituksen vastine:

Kunta pyrkii lisäämään tapahtumien mainontaa internetsivuillaan ja sosiaalisessa mediassa, jotta tapahtumiin saadaan lisää osallistujia sekä tieto niiden järjestämisestä välittymään potentiaalisille kävijöille.

Henkilöstöhallinto

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Henkilöstöraportti antaa hyvän käsityksen kunnan henkilöstötilanteesta sekä henkilöstösuunnitelmista ja kehittämistyöstä. Sairauspoissaolot laskivat vuodesta 2023. Kehityskeskusteluprosentti oli noin 60% (2023 75%, 2022 90 %), tavoitteena ollutta 100% ei saavutettu ja prosentti laski vuodesta 2023. Lautakunta on huolissaan kehityskeskusteluprosentin laskusta. Lautakunta tiedustelee, mitkä syyt ovat vaikuttaneet kehityskeskusteluprosentin laskuun? 8 Vuoteen 2024 liittyy useita henkilöstön kannalta merkittäviä muutoksia: henkilöstövaihdokset, kuntaliitosselvitys, organisaatiomuutokset ja henkilöstön siirtymiset liikkeenluovutuksella. Henkilöstölle vuosi 2024 on ollut vuoden 2023 tapaan kuormittava. Henkilöstö ansaitsee kiitosta hyvin tehdystä työstä, palvelut ovat toimineet häiriöttä muutoksista huolimatta.

Kunnanhallituksen vastine:

Kehityskeskusteluprosenttien lasku johtuu Kaakon Kaksikko yhteistyön päättymisestä ja siitä seuranneista henkilö ja esihenkilövaihdoksista. Kunnanhallitus jakaa tarkastuslautakunnan huolen vuoden siitä, että vuosi 2024 on ollut henkilöstölle kuormittava ja kiittää henkilöstöä hyvin tehdystä työstä.

Vuoden 2025 osalta kehityskeskusteluprosentti pyritään saamaan jälleen normaaliksi.

Investoinnit

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Vuonna 2024 investointimenojen toteuma oli 38%, investointitaso pysyi vuoden 2023 tapaan alhaisena, vuosina 2024 ja 2023 on tehty lähinnä vain välttämättömiä peruskorjaus- ja ylläpitoinvestointeja. Lautakunta on huolissaan, että kunnalle on kertynyt siirrettyjä investointeja sekä korjausvelkaa tuleville vuosille.

Kunnanhallituksen vastine:

Kunnanhallitus jakaa lautakunnan huolen, siitä, että investointeja on siirretty ja korvausvelkaa tuleville vuosille on kertynyt. Kunnan taloustilanne

on kuitenkin erittäin haastava ja tämän johdosta on pyritty siihen, että vain välttämättömät investoinnit toteutetaan.

Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Kuntalain 118 §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkaalleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos joku laissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täytyy.

Konsernitaseeseen kertynyt alijäämä on vuoden lopussa 3,6 m€. Kunta täyttää 31.12.2024 kuntalain 118 §:ssä määritellyt erityisen vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevan kunnan arviointimenettelyn kriteerit.

Konsernitaseeseen kertynyt alijäämä asukasta kohden ylittää vähintään 1000 € ja edeltävänä vuonna vähintään 500 €, arviointimenettely on näin ollen mahdollinen. Lautakunta pitää tärkeänä, että kunnan toimialat, johtavat virkamiehet, henkilöstö ja luottamushenkilöt toimivat yhteistyössä talouden tasapainottamisohjelman suunnittelussa.

Lautakunta on huolissaan kiinteistöyhtiöiden taloudellisesta tilasta, alhaisesta käyttöasteesta ja korjausvelasta. Yhtiöille laaditun tervehdyttämissuunnitelman mukaan niillä on myös purettavia kohteita.

Kunnanhallituksen vastine:

Kunnanhallitus jakaa tarkastuslautakunnan huolen kiinteistöyhtiöistä. Kunnanhallitus on pyrkinyt aktiivisella omistajaohjauksella huolehtimaan siitä, että yhtiöille laadittu tervehdyttämissuunnitelma toteutuu. Kunnanhallitus kuitenkin tunnistaa, että purkamissuunnitelman toteuttamiseen voi liittyä haasteita johtuen kalliista purkukustannuksista.

Konsernitaseen alijäämästä johtuen Virolahti joutuu vuonna 2025 arviointimenettelyyn. Kunnanhallitus pyrkii sitouttamaan toimialat, johtavat viranhaltijat, henkilöstön ja luottamusedustajat talouden tasapainottamisohjelman suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Tilanteesta huolimatta kunnanhallitus tekee kaikkensa, että lakisääteiset peruspalvelut saadaan tuotettua kuntalaisille kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Esittelijä

Virolahden kunnanjohtaja Topi Heinänen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee annetut lausunnot tiedoksi ja antaa ne edelleen kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti

Merkittiin, että tekninen johtaja Ilkka Jantunen, hyvinvointijohtaja Outi Silander ja hallintojohtaja Sanna Lahti poistuivat käsittelyn jälkeen kello 20:23.